

Keskustelualoite KA 11/2018 vp

Antti Lindtman sd ym.

Keskustelualoite sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2019

Eduskunnan puhemiehelle

Suomen talous on tällä hetkellä vahvassa myötätuulessa — peräti kymmenen vuotta kestäneen taantumavaiheen jälkeen. Vuonna 2008 alkanut finanssikriisi ja siitä seurannut eurokriisi koettelivat Suomen vientiä pahemmin kuin minkään muun euromaan, ja kansantuotteella mitattuna lama oli syvempi ja sitkeämpi kuin 1990-luvun alussa.

Suomi on siis päässyt viimeisenä maailmantalouden vahvan vedon imuun. Samalla Euroopan kasvun rakenne on muuttunut Suomen vientiä tukevaksi. Sen taustalla on erityisesti Euroopan keskuspankin pitkään jatkunut keveä rahapolitiikka ja kireän finanssipolitiikan asteittainen keveneminen. Vientivetoinen kasvu on päässyt vauhtiin.

Talouden hyvät suhdanteet eivät kuitenkaan kestä ikuisesti. Suhdanteen heikentyminen Euroopassa, kauppasodat ja rahapolitiikan asteittainen kiristyminen varjostavat myös Suomen kasvunäkymiä. Valtiovarainministeriö arvioi ensi vuonna kasvun jo lähes puolittuvan. Työllisyys ei ole noususuhdanteen huipullakaan kestäväällä tasolla. Väestön ikääntymiseen liittyvät menot jatkavat kasvuaan tulevina vuosina.

Talouspolitiikan valinnat syksyllä 2018

Suomen talous elää suhdannehuippua. Samaan aikaan useat ennustelaitokset arvioivat kuitenkin kasvun jäävän lähivuosina reilun prosentin tuntumaan. Talouspolitiikan kannalta tästä seuraa kaksi johtopäätöstä: finanssipolitiikka on mitoitettava oikealla tavalla suhdannetilanteeseen eli kiristävämmäksi. Samalla politiikan on luotava edellytyksiä tulevaisuuden kasvulle. Se tarkoittaa erityisesti tuottavuuskasvun edellytysten vahvistamista. On huolehdittava siitä, että kasvu on sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväällä pohjalla ja että julkisen talouden kestävyys on turvattu.

Hallituksen politiikka on tätä taustaa vasten väsähtänyttä ja välinpitämätöntä. Talouspolitiikkaa ovat leimanneet leikkaukset koulutuksesta, sosiaaliturvasta ja palveluista. Samalla hallitus on tehtaillut omia taustaryhmiä suosivia ideologisia veronalennuksia. Julkisen talouden tulopohjaa heikentävä ja vastuullisen verolinjan vastainen politiikka jatkuu. Samaan aikaan julkisen talouden rakenteellinen alijäämä pysyy.

Tämän seurauksena valtava joukko ihmisiä jää osattomiksi talouden kasvusta, tulevan kasvun edellytykset heikentyvät ja julkisen talouden kestävyuden vahvistaminen jää puolittiehen. Vastak-

Keskustelualoite KA 11/2018 vp

kainasettelut ovat kärjistyneet. Hallituksen ensi vuoden budjettiesitys ei muuta tätä koko kauden kuvaa. Pieni paikkaus ei auta, kun vene vuotaa.

SDP:n vaihtoehto: 5 uudistusta ja 5 investointia

Työllisyysasteen nostaminen kestäväällä tavalla, yhteiskunnan eheyden ja yhteenkuuluvuuden vahvistaminen sekä julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys turvaaminen edellyttävät uudistuksia nyt.

Pitkällä aikavälillä talouskasvu perustuu ennen kaikkea tuottavuuden kasvuun. Sen ytimessä ovat korkea osaaminen ja koulutus, riittävät tutkimus- ja tuotekehityspanostukset sekä aktiivinen, uusiutumista tukeva kaupunki-, elinkeino- ja kilpailupolitiikka. Ne edellyttävät investointeja.

Koulutus ja läpi elämän jatkuva osaamisen kehittäminen ovat paras vakuutus työmarkkinoiden riskejä vastaan, ja samalla ne ovat pitkällä aikavälillä parhaita keinoja vähentää eriarvoisuutta.

Kasvua ja työllisyyttä tukevat uudistukset on toteutettava oikeudenmukaisella tavalla niin, että ne vahvistavat ihmisten osallisuutta yhteiskunnassa, vähentävät turvattomuutta ja epävarmuutta ja luovat uskoa tulevaan. Kaikki on pidettävä mukana. Jos tässä ei onnistuta, taloudellinen ja sosiaalinen epävarmuus kasvavat ja luottamus poliittisiin sekä muihin yhteiskunnan instituutioihin rapautuu. Sellaisen kehityksen seuraukset voivat olla yllättäviä ja vakavia, kuten olemme viime vuosina eri puolilla maailmaa nähneet. Kyse on ennen kaikkea talouspolitiikan arvovalinnoista.

Ilmastonmuutoksen torjumisessa ei voida enää hukata aikaa. YK:n ilmastopaneelin IPCC:n viimeisen raportin mukaan ilmastonmuutoksen vakavimmat uhat voidaan vielä välttää, ja se edellyttää määrätietoista politiikkaa. Päästöjen vähentämiseen ja biodiversiteetin vähenemisen pysäyttämiseen tähtäävän politiikan kunnianhimon tasoa on nostettava.

SDP esittää viittä suurta uudistusta ja viittä investointia, joilla vahvistetaan ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä talouskasvun pohjaa, ihmisten osallisuutta ja yhteiskunnan eheyttä.

Viisi uudistusta:

- 1) Laajennetaan oppivelvollisuutta ja tehdään toinen aste aidosti maksuttomaksi — estetään nuorten syrjäytyminen.
- 2) Uudistetaan varhaiskasvatus.
- 3) Tehdään perhevapaaudistus heti.
- 4) Uudistetaan sosiaaliturva yleisturvan pohjalta.
- 5) Tehdään työllisyyttä ja kestävä kehitystä tukeva verouudistus.

Viisi investointia:

- 1) Panostetaan koulutukseen, tutkimukseen, sivistykseen ja kulttuuriin.
- 2) Pysäytetään ilmastonmuutos, panostetaan aktiiviseen elinkeinopolitiikkaan. Panostetaan tutkimukseen, tuotekehitykseen ja innovaatioihin.
- 3) Poistetaan köyhyys ja vahvistetaan osallisuutta.
- 4) Vahvistetaan työllisyyspolitiikkaa.
- 5) Panostetaan työssäkäynnin infraan ja tehdään liikenteestä päästötöntä.

Keskustelualoite KA 11/2018 vp

Suomella ei ole varaa jättää uudistuksia ja investointeja tekemättä. Investoinnit maksavat itsensä takaisin tulevaisuudessa. Ilman niitä Suomen talous uhkaa ajautua hitaan näivettymisen tielle.

SDP:n vaihtoehto on vastuullinen ja oikeudenmukainen. Se on mitoitettu oikein suhdannetilanteeseen: velkaantuminen on pienempää kuin hallituksen budjettiesityksessä. Se vahvistaa ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväen kasvun edellytyksiä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta käy ajankohtaiskeskustelun sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2019.

Helsingissä 8.11.2018

Antti Lindtman sd
Johanna Ojala-Niemelä sd
Suna Kymäläinen sd
Harry Wallin sd
Tytti Tuppurainen sd
Pilvi Torsti sd
Satu Taavitsainen sd
Katja Taimela sd
Maria Tolppanen sd
Antti Rinne sd
Pia Viitanen sd
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Ilmari Nurminen sd
Sirpa Paatero sd
Joona Räsänen sd
Kristiina Salonen sd
Sanna Marin sd
Krista Kiuru sd
Anneli Kiljunen sd
Mika Kari sd
Tarja Filatov sd
Jukka Gustafsson sd
Maria Guzenina sd
Tuula Haatainen sd
Ilkka Kantola sd
Jutta Urpilainen sd
Timo Harakka sd